TALL SOM FORTELLER

Forskjeller i bruk av helse- og omsorgstjenester blant ulike innvandrergrupper

NASJONAL KONFERANSE OM INNVANDRERHELSE 17.11.2026

JOSTEIN STARRFELT

FEL@SSB.NO

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Personer med innvandrerbakgrunn

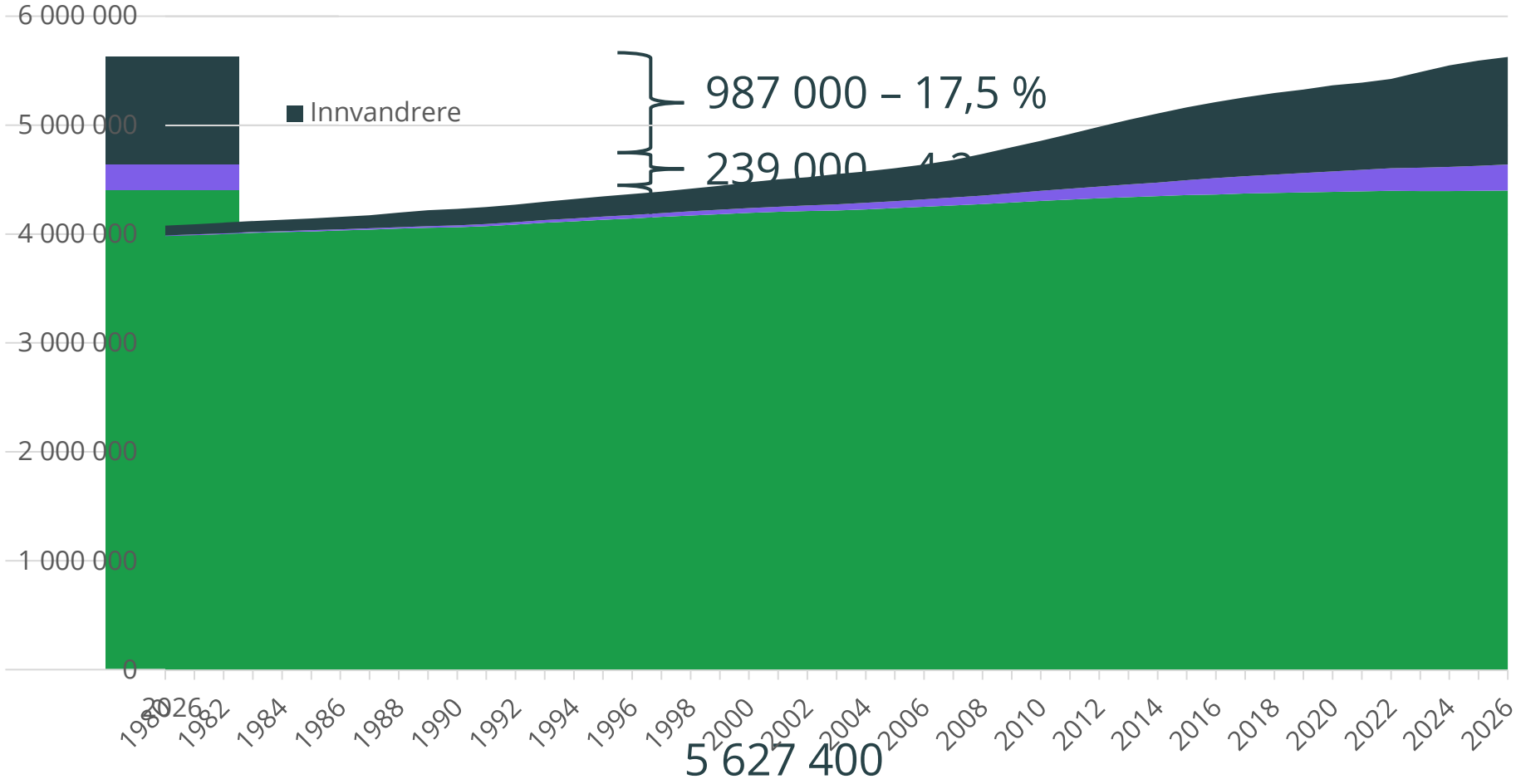

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Innvandringsbakgrunn - 2026

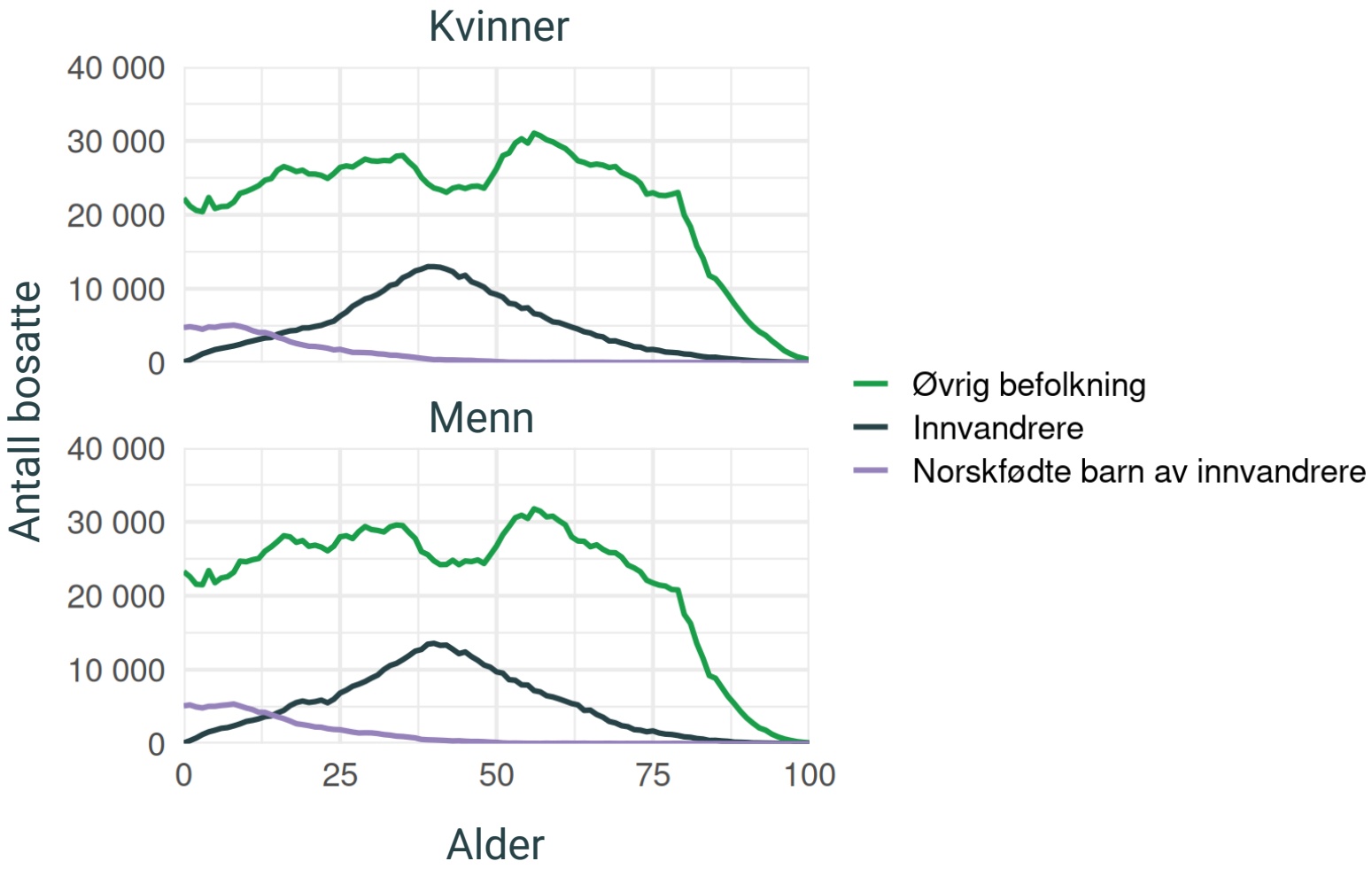

Innvandringsbakgrunn - 2026

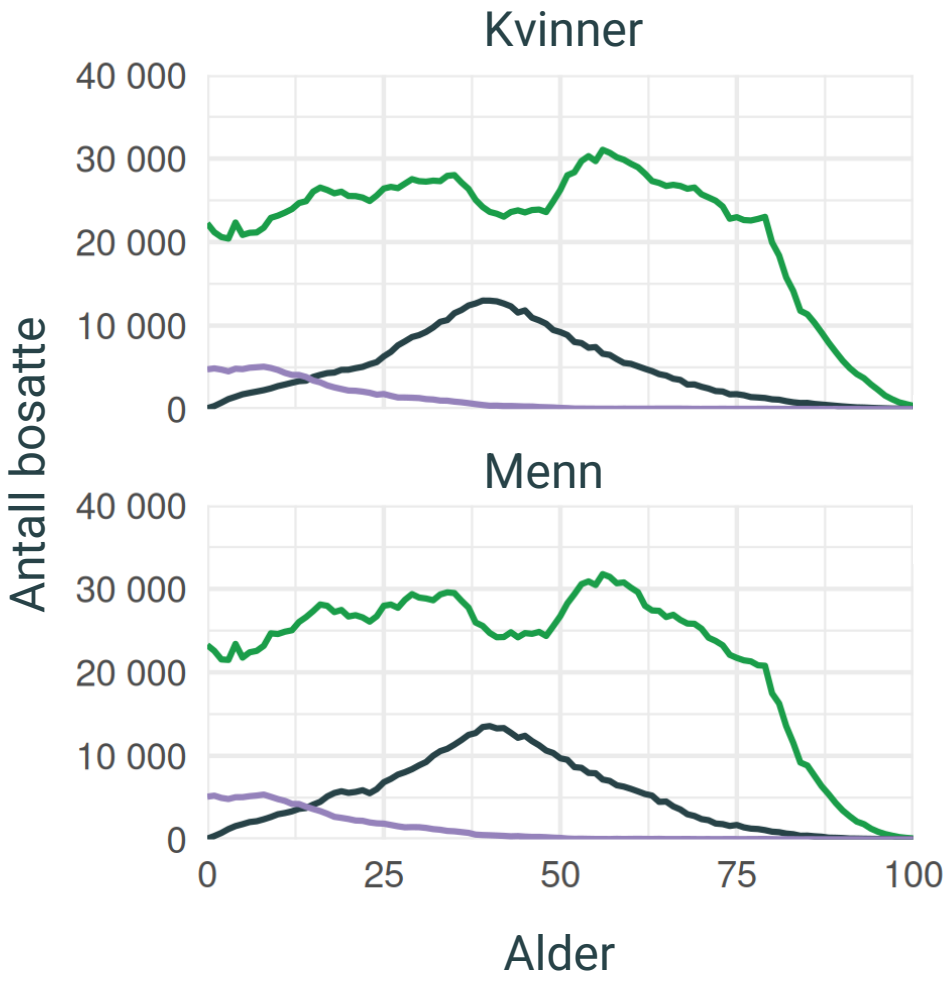

	Antall bosatte	Andel	Andel Kvinner	Median alder
Øvrig befolkning	4 401 773	78,2 %	49,8 %	43
Innvandrere	987 120	17,5 %	48,9 %	41
Norskfødte barn av innvandrere	238 507	4,2 %	48,6 %	12

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Innvandringsgrunn - 2026

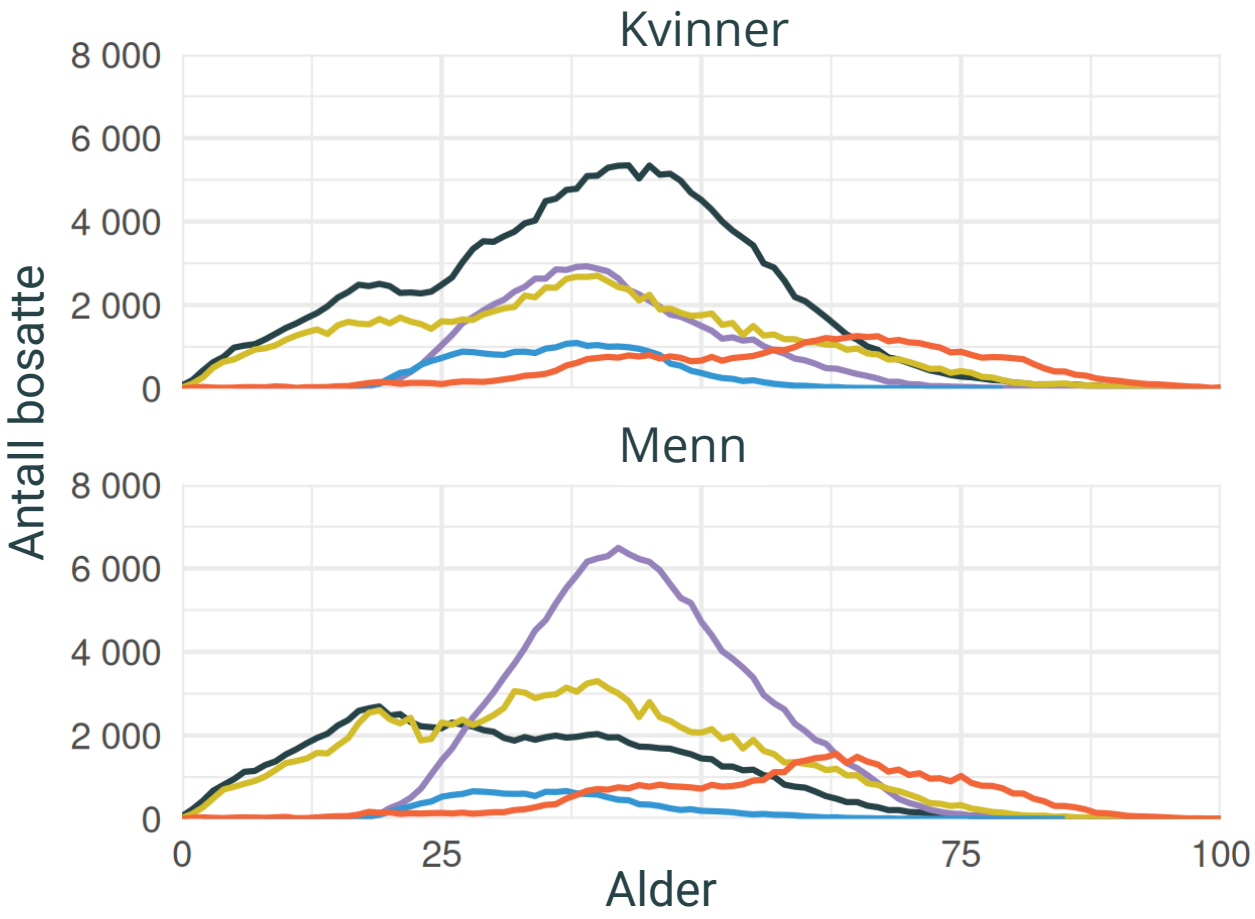

Innvandringsgrunn	Antall bosatte	Andel	Andel kvinner	Median alder	Median botid
Familie	307 547	31,2 %	65,3 %	37	12
Arbeid	241 843	24,5 %	30,3 %	42	10
Flukt	245 070	24,8 %	45,0 %	37	9
Utdanning	42 912	4,3 %	62,1 %	36	10
Annen eller ukjent	149 748	15,2 %	48,2 %	56	36

Innvandringer etter innvandringsgrunn 1990 - 2025

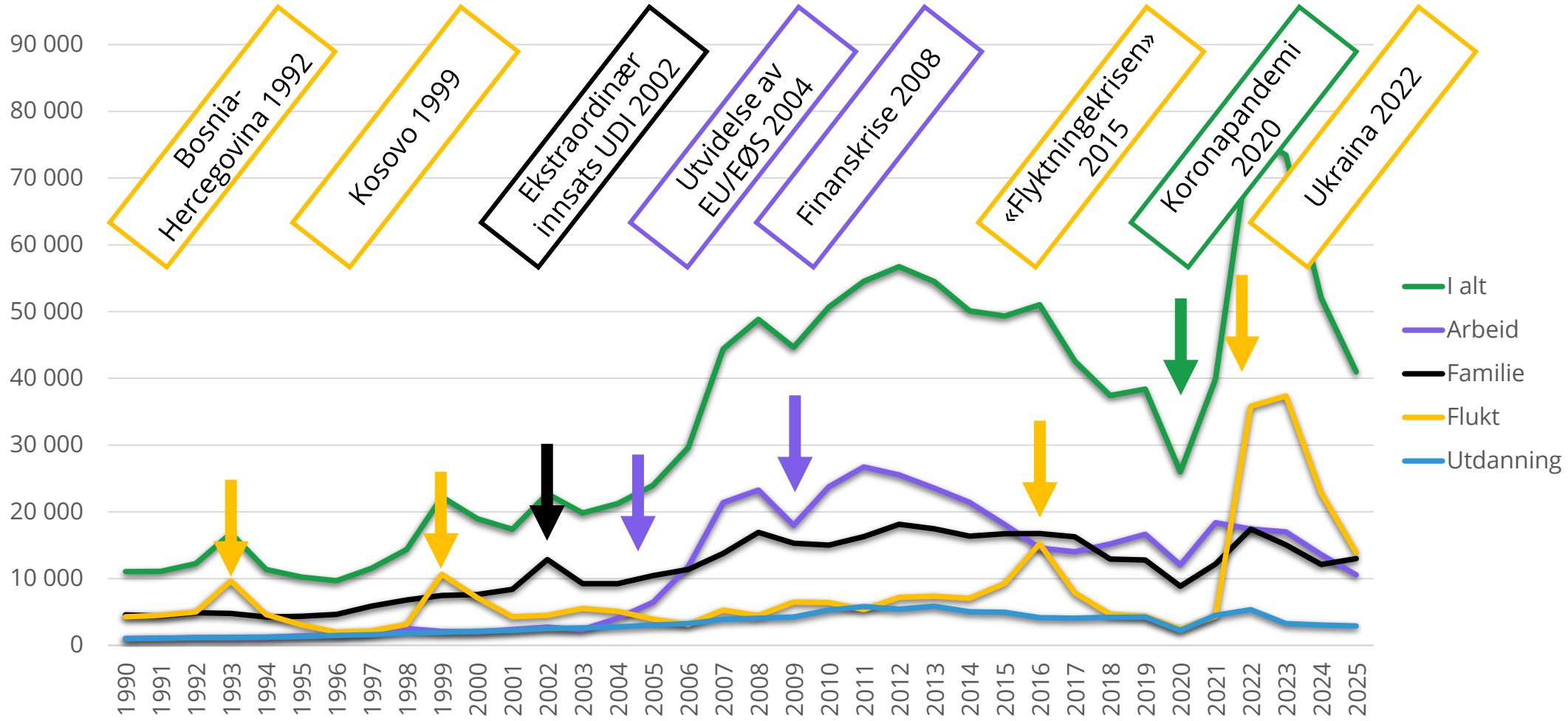

Innvandrere etter innvandringsgrunn. Merk: nordiske statsborgere utelatt, ukjent og andre grunner vises ikke. SSB.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Landbakgrunn blant innvandrere - 2026

Landbakgrunn	Antall bosatte	Andel botid <10 år	Andel som bor i Oslo
Polen	111 740	37 %	12 %
Ukraina	85 460	95 %	7 %
Litauen	43 067	39 %	6 %
Syria	42 041	78 %	10 %
Sverige	37 732	25 %	26 %
Tyskland	28 145	32 %	14 %
Somalia	27 769	9 %	38 %
Eritrea	25 819	34 %	14 %
Filippinene	25 673	33 %	20 %
Pakistan	24 821	28 %	49 %

Tabell 09817 SSB

Innvandrere ≠ innvandrere

- Innvandrere i Norge er en svært sammensatt gruppe
  - Ulike grunner til innvandring
  - Ulik botid i Norge
  - Ulike fødeland
  - Bor i ulike deler av landet
- Innvandrere og norskfødte barn av innvandrere har annen aldersfordeling enn øvrig befolkning!

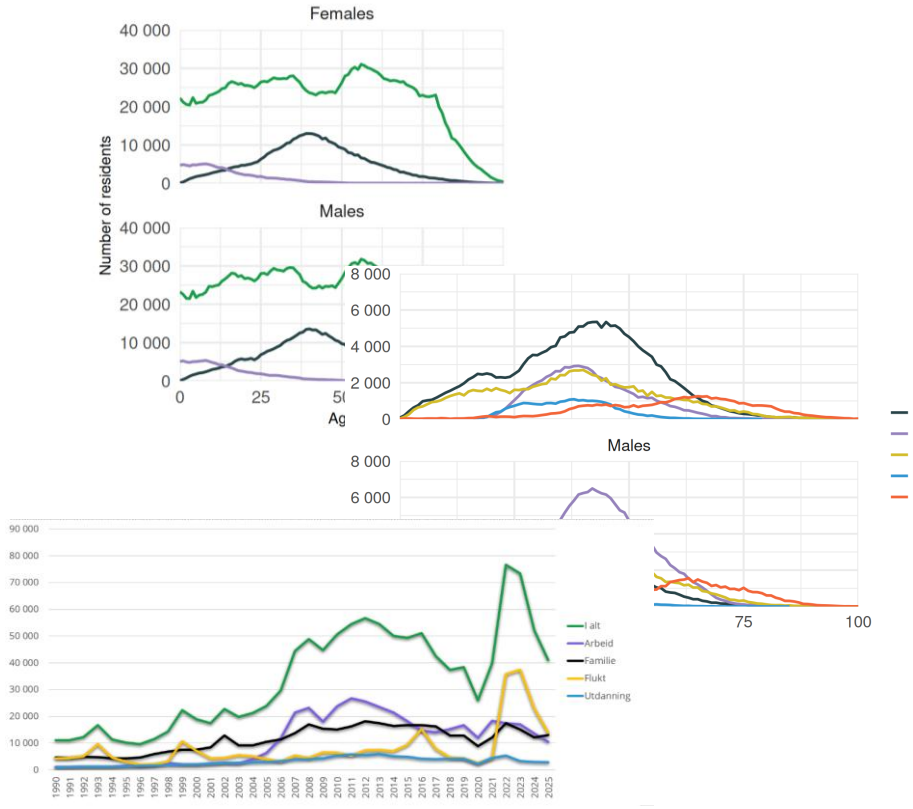

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

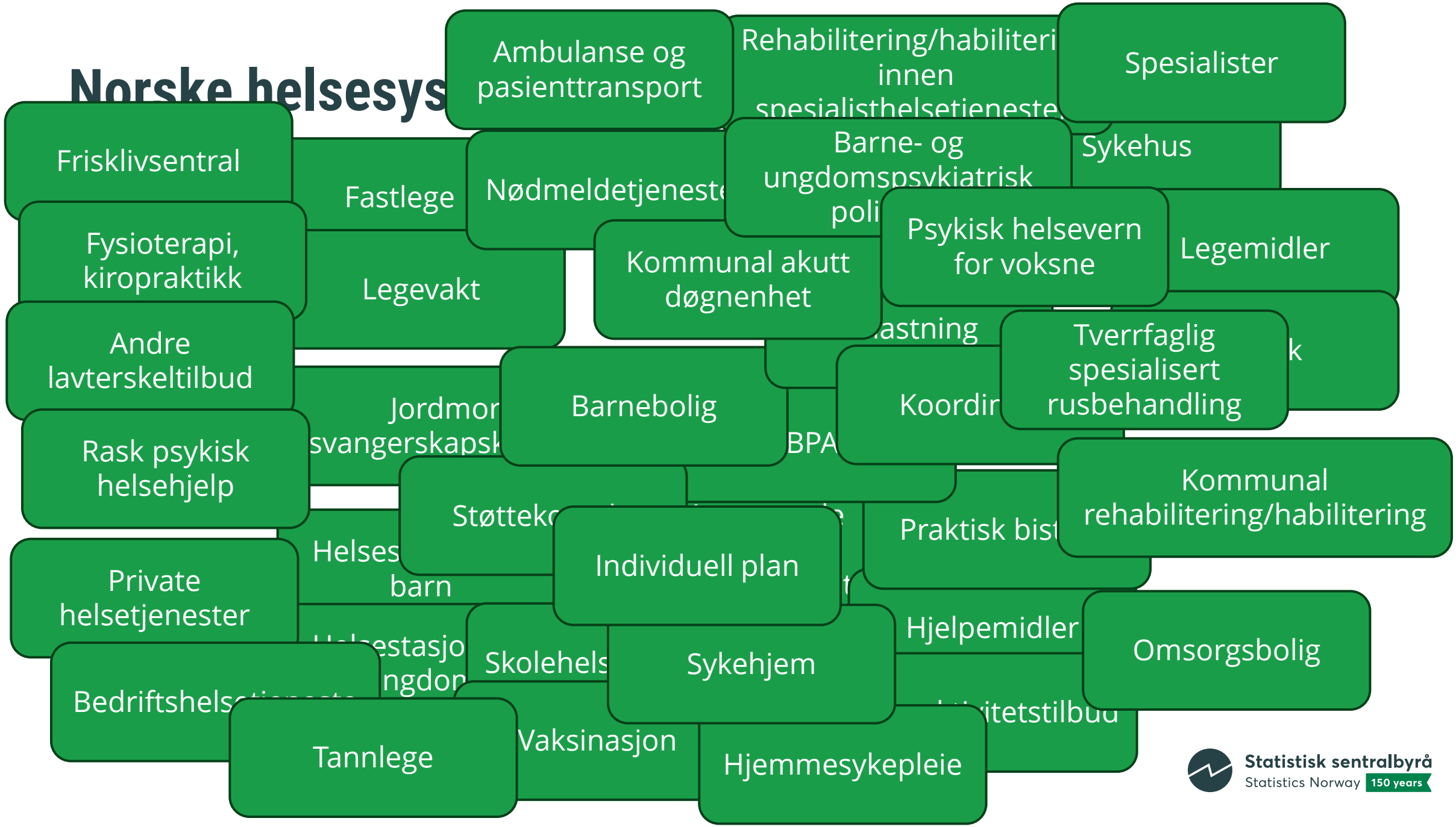

Norske helsesys

Ambulanse og pasienttransport

Rehabilitering/habiliteri innen spesialisthelsetjeneste

Spesialister

Frisklivsentral

Fastlege

Nødmeldetjeneste

Barne- og ungdomspsykiatrisk poli

Sykehus

Fysioterapi, kiropraktikk

Legevakt

Kommunal akutt døgnenhet

Psykisk helsevern for voksne

Legemidler

Andre lavterskeltilbud

astning

Tverrfaglig spesialisert rusbehandling

k

Jordmor svangerskapsk

Barnebolig

Koordin

BPA

Rask psykisk helsehjelp

Støtteko

Kommunal rehabilitering/habilitering

Praktisk bist

Helses barn

Individuell plan

Private helsetjenester

Hjelpemidler

Omsorgsbolig

estasjo ngdon

Skolehels

Sykehjem

Bedriftshels

itetstilbud

Tannlege

Vaksinasjon

Hjemmesykepleie

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

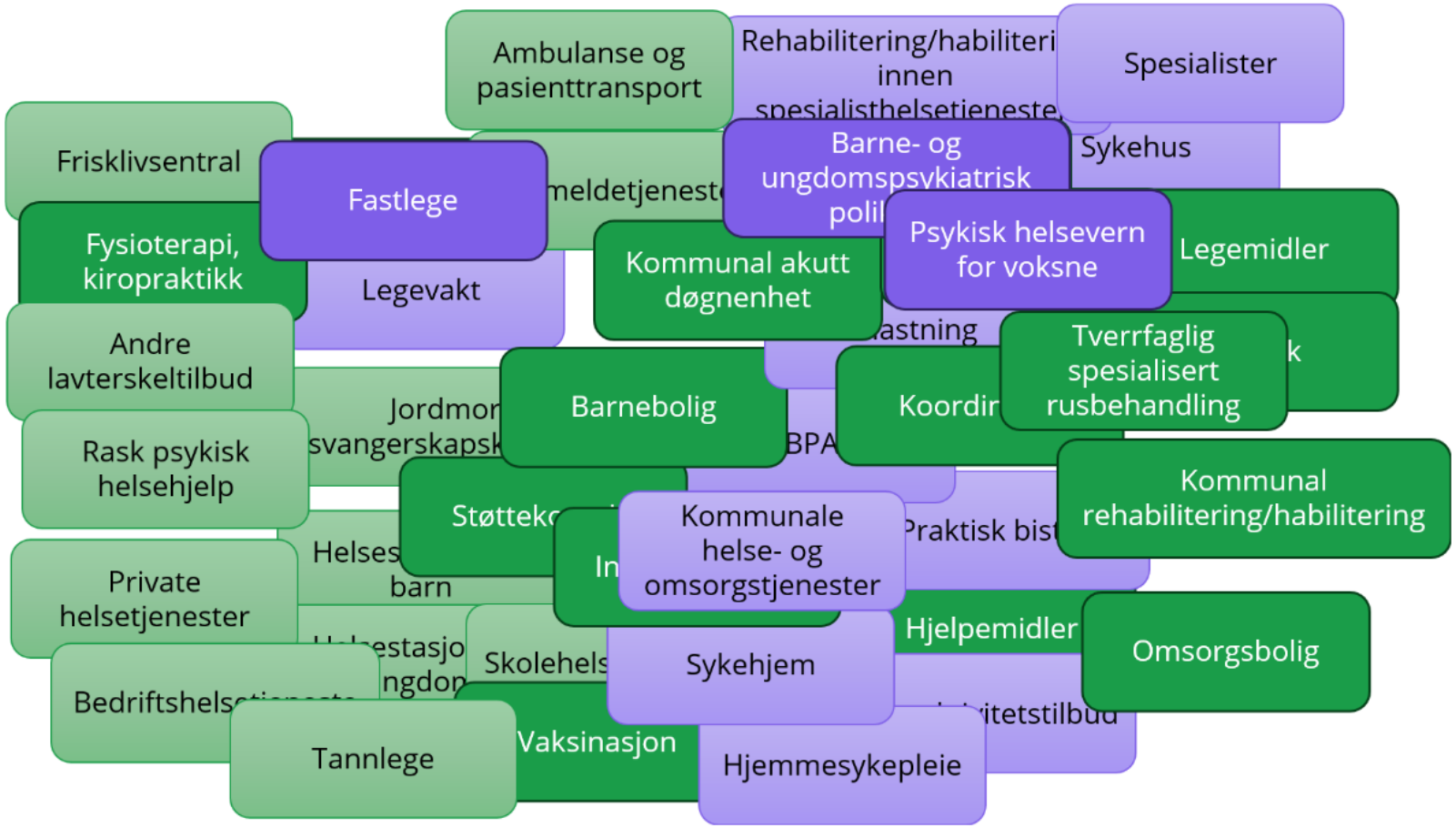

Kommer straks

Analysert 2023

Registerdata finnes

Registerdata finnes ikke

Fastleger

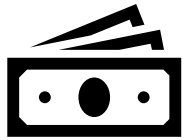

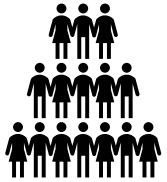

4 millioner pasienter

16,9 millioner konsultasjoner

5 500 fastleger

14,2 milliarder kroner

SSB, tabell 09535 og *Årsrapport om allmennlegetjenesten*, Helsedirektoratet

Bruk av fastlege
– antall konsultasjoner og innvandringskategori

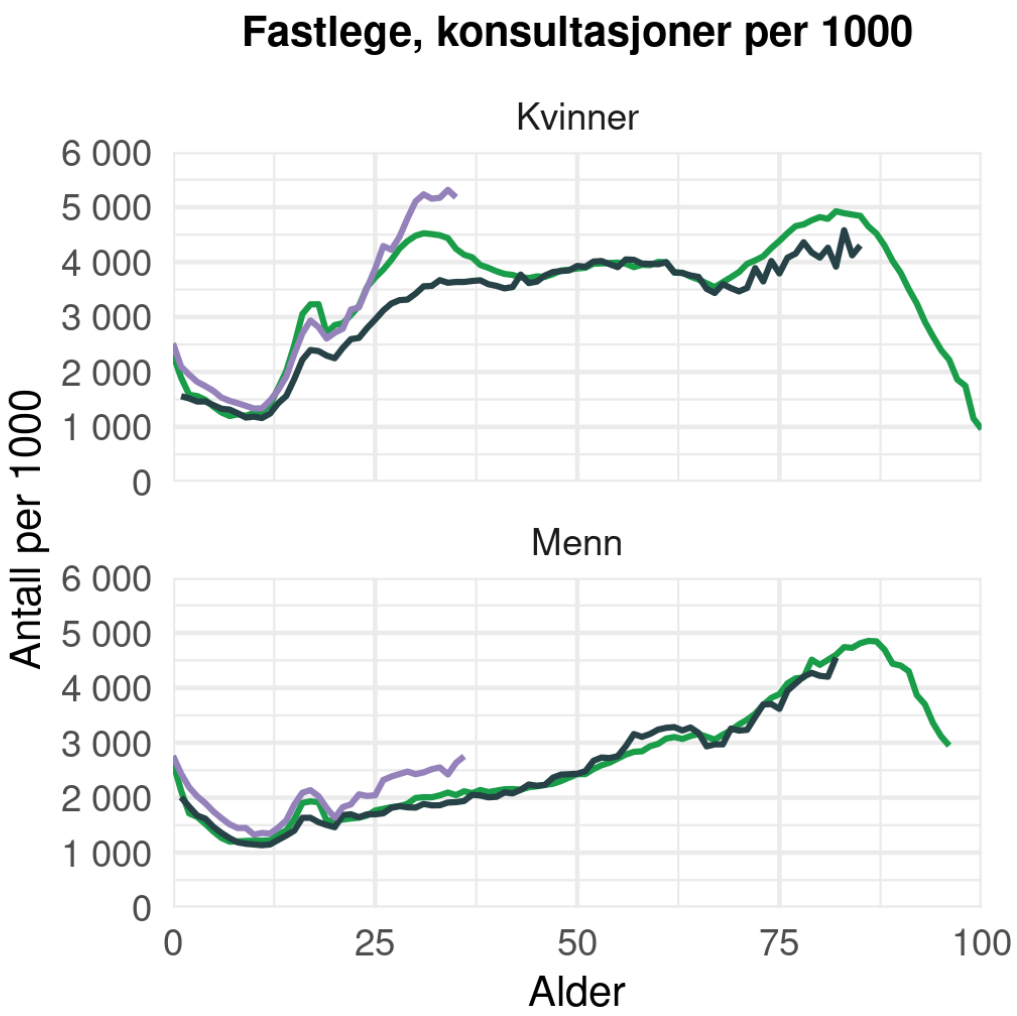

	Kvinner	Menn
Øvrig befolkning	3 470	2 330
Innvandrere	0.91 (0.91 - 0.92)	0.99 (0.98 - 0.99)
Norskfødte barn av innvandrere	1.09 (1.08 - 1.10)	1.20 (1.19 - 1.22)

Signifikant lavere
Signifikant høyere

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Bruk av fastlege – konsultasjoner og innvandringsgrunn

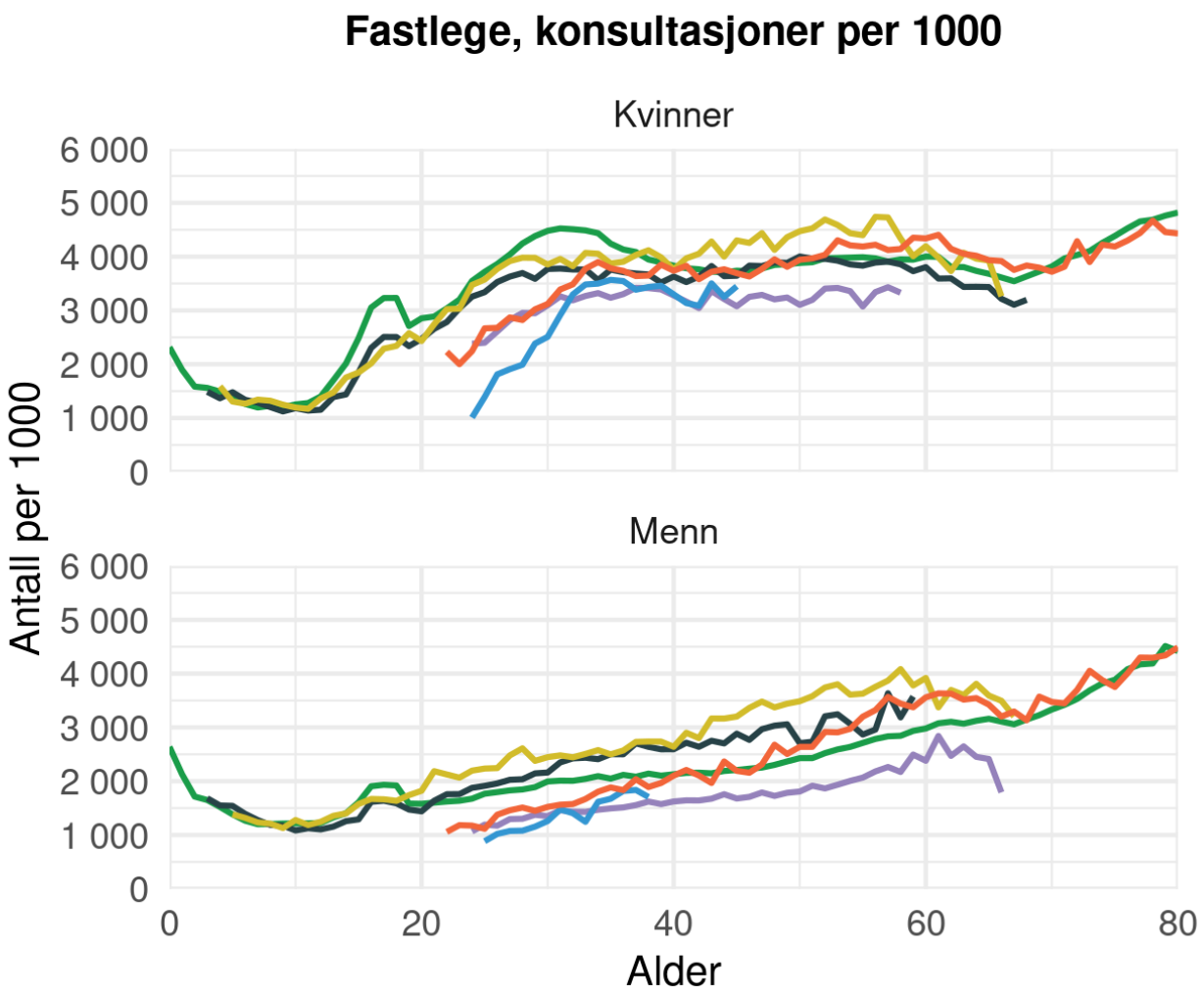

	Kvinner	Menn
Øvrig befolkning	3 470	2 330
Familie	0.92 (0.91 - 0.92)	1.10 (1.09 - 1.12)
Arbeid	0.78 (0.77 - 0.79)	0.74 (0.73 - 0.75)
Flukt	1.00 (0.99 - 1.01)	1.24 (1.23 - 1.25)
Utdanning	0.64 (0.63 - 0.65)	0.67 (0.65 - 0.69)
Annen eller ukjent	0.93 (0.92 - 0.94)	0.99 (0.97 - 1.01)

Signifikant lavere
Signifikant høyere

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Bruk av fastlege – konsultasjoner og botid

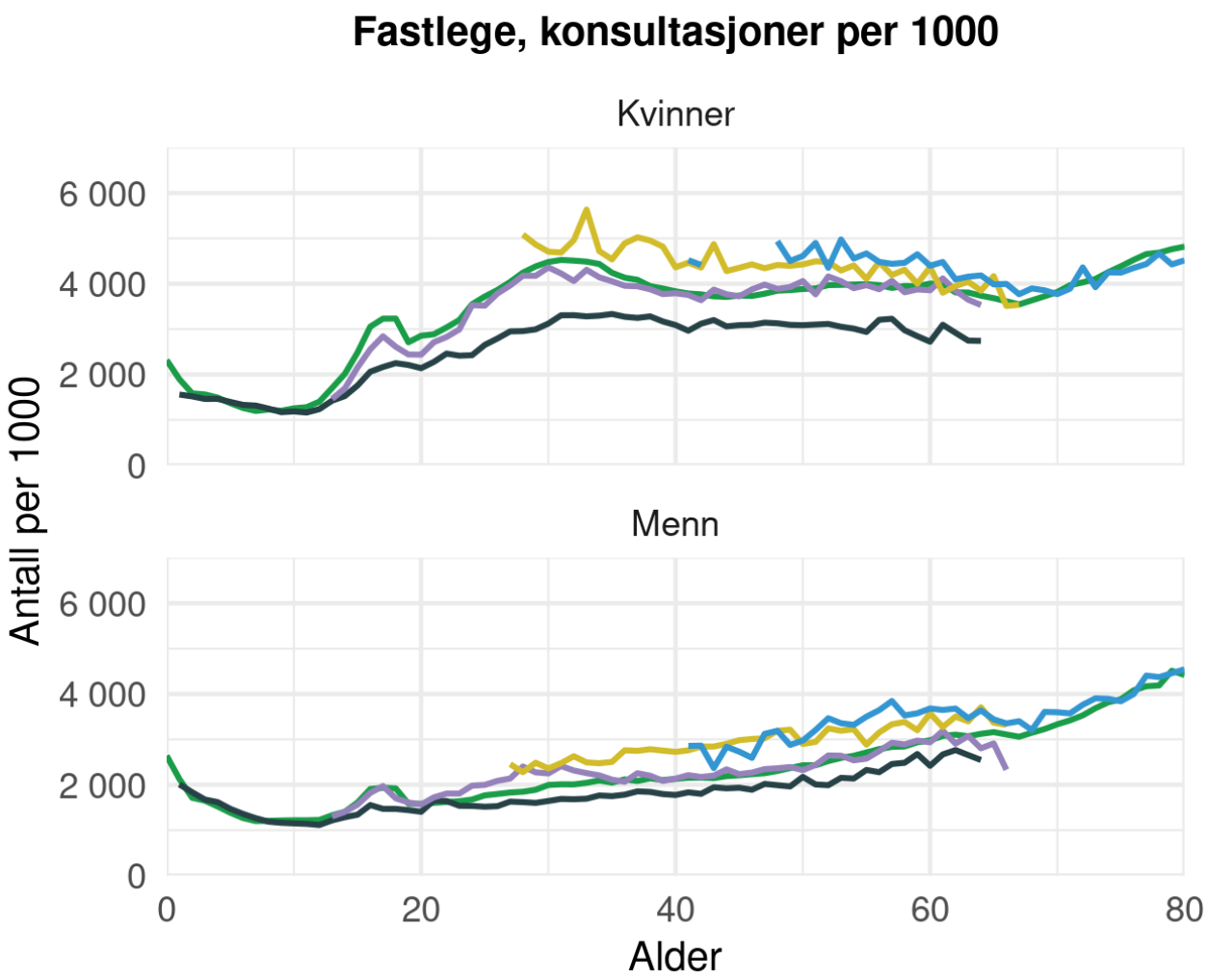

	Kvinner	Menn
Øvrig befolkning	3 470	2 330
0 - 10 år	0.77 (0.77 - 0.78)	0.86 (0.85 - 0.87)
11 - 20 år	0.96 (0.95 - 0.97)	1.02 (1.01 - 1.03)
21 - 30 år	1.10 (1.09 - 1.11)	1.22 (1.21 - 1.24)
Over 30 år	1.12 (1.11 - 1.14)	1.19 (1.17 - 1.20)

Signifikant lavere
Signifikant høyere

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Fastlege

- Innvandrere går sjeldnere til fastlege
  - Drevet hovedsakelig av innvandrere med kort botid og arbeidsinnvandrere
  - Flyktninger og personer med lang botid er oftere pasienter blant menn og har flere konsultasjoner hos begge kjønn
- Sønner av innvandrere går oftere til fastlege og barn av innvandrere har noe høyere antall konsultasjoner.

Psykisk helsevern for barn og unge, og voksne

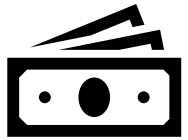

285 000 pasienter med
3,6 millioner kontakter

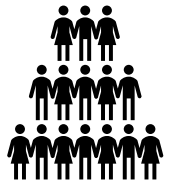

~30 000 innlagte pasienter med
1,1 million oppholdsdøgn

20 000 årsverk

41 milliarder kroner

FHI nøkkeltall om aktivitet, SSB tab 13953, tab 14022

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Psykisk helsevern – oppholdsdøgn og innvandringskategori

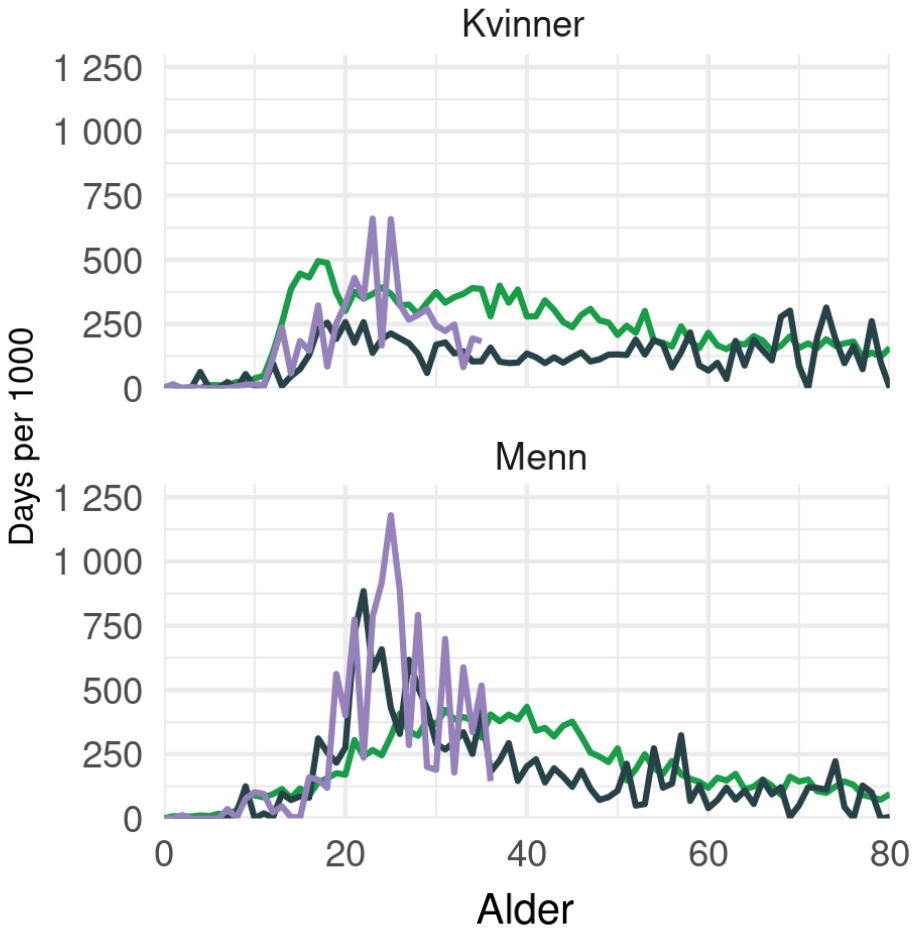

0- 80 år:

0,5 % av menn innlagt

0,6 % av kvinner innlagt

	Kvinner	Menn
Øvrig befolkning	235	203
Innvandrere	0.53 (0.52 - 0.54)	0.90 (0.89 - 0.91)
Norskfødte barn av innvandrere	0.78 (0.75 - 0.81)	1.50 (1.45 - 1.54)

Signifikant lavere
Signifikant høyere

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Psykisk helsevern – oppholdsdøgn og innvandringsgrunn

	Kvinner	Menn
Øvrig befolkning	0,235	0,203
Familie	0.47 (0.45 - 0.48)	1.22 (1.20 - 1.25)
Arbeid	0.22 (0.20 - 0.23)	0.18 (0.17 - 0.19)
Flukt	0.61 (0.59 - 0.63)	1.51 (1.48 - 1.53)
Utdanning	0.13 (0.11 - 0.14)	0.23 (0.20 - 0.25)
Annen eller ukjent	0.72 (0.69 - 0.75)	0.88 (0.85 - 0.91)

Signifikant lavere
Signifikant høyere

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Psykisk helsevern – oppholdsdøgn og botid

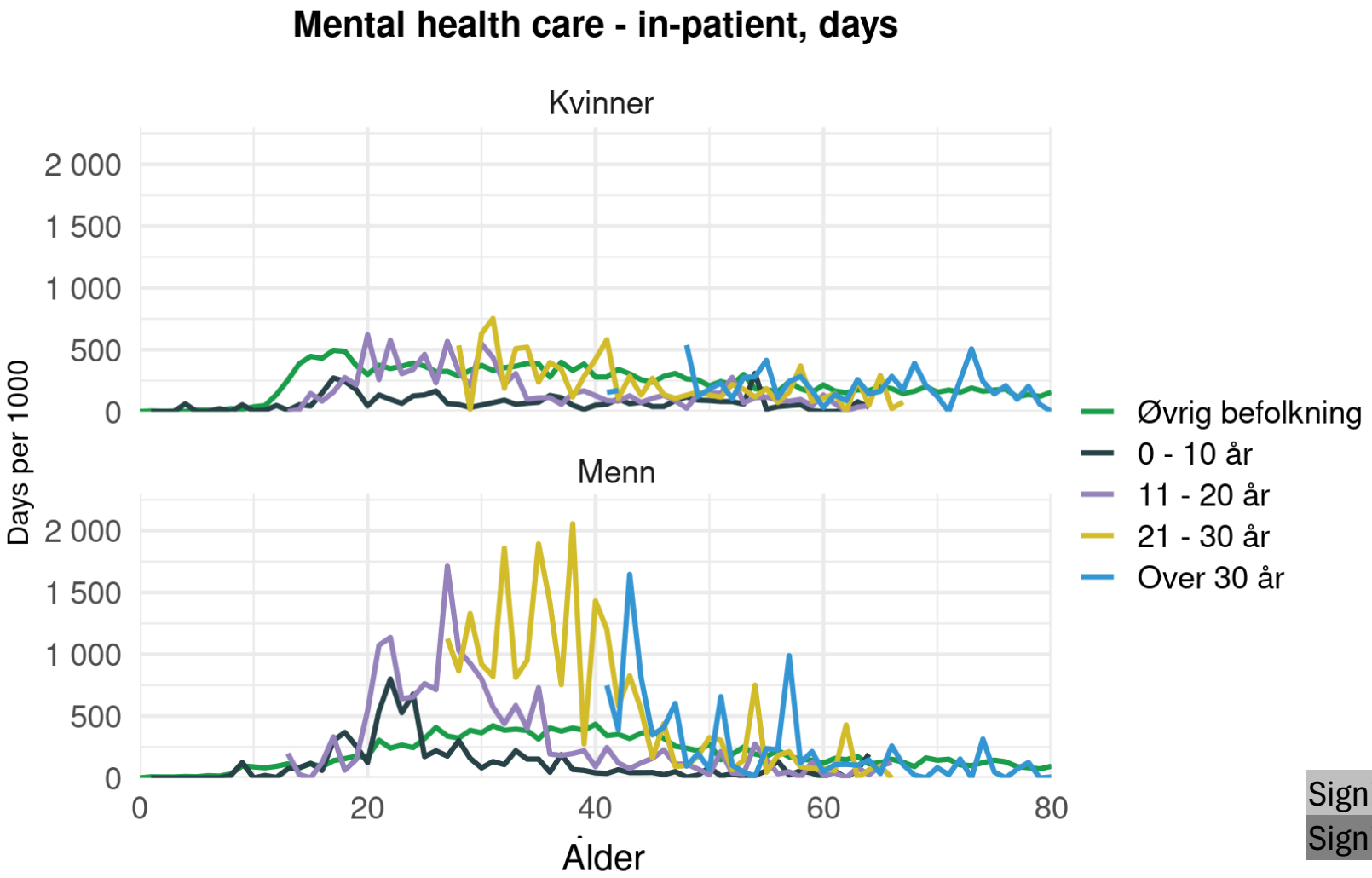

Kvinner	Menn
0,235	0,203
0.29 (0.27 - 0.30)	0.53 (0.51 - 0.54)
0.62 (0.60 - 0.64)	1.24 (1.21 - 1.27)
0.79 (0.76 - 0.82)	2.07 (2.02 - 2.13)
1.17 (1.10 - 1.24)	1.36 (1.30 - 1.42)

Signifikant lavere
Signifikant høyere

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Psykisk helsevern - døgnbehandling

- Stor variasjoner i bruk mellom grupper:
  - Norskfødte sønner av innvandrere er overrepresentert blant innlagte
    - 30 prosent flere pasienter
    - 47 prosent flere oppholdsdøgn
  - Noen aldersgrupper og landbakgrunner bidrar mye
- Innvandrere generelt har lavere bruk, men det skjuler at det er markant høyere blant familieinnvandrermenn (20 %), mannlige flyktninger (50 %), samt innvandrermenn med lang botid (100 %)

Analyser for 11 ulike tjenester – antall brukere og mengdebruk

Flere helse og omsorgstjenester – menn - innvandrerkategori

Helse- og omsorgstjeneste:	Bruk per 1000 i øvrig befolkning	Innvandrere	Norskfødte b av innvandre
Fastlege - kontakter	2 330	0,99	1,20
Legevakt - kontakter	208	0,93	1,04
Somatisk spesialisthelsetjeneste - kontakter	1 604	0,88	1,15
Somatisk spesialisthelsetjeneste - oppholdsdøgn	500	0,88	1,00
Somatisk spesialisthelsetjeneste - DRG-poeng	264	0,86	1,02
Psykisk helsevern - kontakter	532	0,61	0,89
Psykisk helsevern - oppholdsdøgn	203	0,90	1,50
Hjemmetjenester - timer	24 270	0,41	1,21
Dagaktivisering - timer	3 988	0,46	1,56
Korttids institusjonsopphold - dager	413	0,87	2,49
Langtids institusjonsopphold - dager	788	0,72	-

Signifikant lavere
Signifikant høyere

Flere helse og omsorgstjenester – menn - innvandringsgrunn

Helse- og omsorgstjeneste:	Bruk per 1000 i øvrig befolkning	Arbeid	Familie	Flukt	Utd
Fastlege - kontakter	2 330	0,74	1,10	1,24	
Legevakt - kontakter	208	0,70	0,95	1,16	
Somatisk spesialisthelsetjeneste - kontakter	1 604	0,60	0,89	1,06	
Somatisk spesialisthelsetjeneste - oppholdsdøgn	500	0,63	0,82	1,06	
Somatisk spesialisthelsetjeneste - DRG-poeng	264	0,65	0,79	1,02	
Psykisk helsevern - kontakter	532	0,22	0,76	0,76	
Psykisk helsevern - oppholdsdøgn	203	0,18	1,22	1,51	
Hjemmetjenester - timer	24 270	0,04	0,41	0,53	
Dagaktivisering - timer	3 988	0,04	0,46	0,64	
Korttids institusjonsopphold - dager	413	0,27	0,89	1,39	
Langtids institusjonsopphold - dager	788	-	0,69	1,00	

Signifikant lavere
Signifikant høyere

Flere helse og omsorgstjenester – me botid

Helse- og omsorgstjeneste:	Bruk per 1000 i øvrig befolkning	0-10 år	11-20 år
Fastlege - kontakter	2 330	0,86	1,02
Legevakt - kontakter	208	0,89	0,90
Somatisk spesialisthelsetjeneste - kontakter	1 604	0,75	0,80
Somatisk spesialisthelsetjeneste - oppholdsdøgn	500	0,81	0,79
Somatisk spesialisthelsetjeneste - DRG-poeng	264	0,78	0,81
Psykisk helsevern - kontakter	532	0,43	0,76
Psykisk helsevern - oppholdsdøgn	203	0,53	1,24
Hjemmetjenester - timer	24 270	0,21	0,44
Dagaktivisering - timer	3 988	0,26	0,51
Korttids institusjonsopphold - dager	413	0,85	1,06
Langtids institusjonsopphold - dager	788	-	0,66

Flere helse og omsorgstjenester – kvinner - innvandrerkategori

Helse- og omsorgstjeneste:	Bruk per 1000 i øvrig befolkning	Innvandrere	Norskfø av innva
Fastlege - kontakter	3 470	0,91	1,
Legevakt - kontakter	233	0,92	0,
Somatisk spesialisthelsetjeneste - kontakter	2 029	0,84	0,
Somatisk spesialisthelsetjeneste - oppholdsdøgn	494	0,86	1,
Somatisk spesialisthelsetjeneste - DRG-poeng	270	0,83	0,
Psykisk helsevern - kontakter	935	0,50	0,
Psykisk helsevern - oppholdsdøgn	235	0,53	0,
Hjemmetjenester - timer	19 855	0,37	0,
Dagaktivisering - timer	3 633	0,52	1,
Korttids institusjonsopphold - dager	362	0,85	2,
Langtids institusjonsopphold - dager	973	0,75	-

Signifikant lavere
Signifikant høyere

Flere helse og omsorgstjenester – kvinner innvandringsgrunn

Helse- og omsorgstjeneste:	Bruk per 1000 i øvrig befolkning	Arbeid	Familie	Flukt	Utda
Fastlege - kontakter	3 470	0,78	0,92	1,00	0
Legevakt - kontakter	233	0,74	0,93	1,13	0
Somatisk spesialisthelsetjeneste - kontakter	2 029	0,66	0,79	0,90	0
Somatisk spesialisthelsetjeneste - oppholdsdøgn	494	0,63	0,80	1,08	0
Somatisk spesialisthelsetjeneste - DRG-poeng	270	0,65	0,78	0,97	0
Psykisk helsevern - kontakter	935	0,38	0,47	0,44	0
Psykisk helsevern - oppholdsdøgn	235	0,22	0,47	0,61	
Hjemmetjenester - timer	19 855	0,06	0,24	0,44	0
Dagaktivisering - timer	3 633	-	0,42	0,73	
Korttids institusjonsopphold - dager	362	-	0,76	1,26	
Langtids institusjonsopphold - dager	973	-	-	-	

Signifikant lavere

Flere helse og omsorgstjenester – kvinne botid

Helse- og omsorgstjeneste:	Bruk per 1000 i øvrig befolkning	0-10 år	11-20 år	21-
Fastlege - kontakter	3 470	0,77	0,96	
Legevakt - kontakter	233	0,88	0,97	
Somatisk spesialisthelsetjeneste - kontakter	2 029	0,70	0,81	
Somatisk spesialisthelsetjeneste - oppholdsdøgn	494	0,84	0,79	
Somatisk spesialisthelsetjeneste - DRG-poeng	270	0,76	0,79	
Psykisk helsevern - kontakter	935	0,33	0,63	
Psykisk helsevern - oppholdsdøgn	235	0,29	0,62	
Hjemmetjenester - timer	19 855	0,15	0,36	
Dagaktivisering - timer	3 633	0,27	0,60	
Korttids institusjonsopphold - dager	362	0,64	0,98	
Langtids institusjonsopphold - dager	973	-	-	

Oppsummering

- Innvandrere har ikke ***ett*** annerledes forbruksmønster på helse- og omsorgstjenester – men er en sammensatt gruppe med mange ulike forbruksmønster
  - Større forskjell mellom innvandrerkvinner og øvrig befolkning enn for menn
  - Arbeidsinnvandrere og personer som kommer pga utdanning bruker alle tjenester sjeldnere
  - Familieinnvandringer bruker alle tjenester sjeldnere, bortsett fra menn som bruker mer fastlege og er oftere innlagt i psykiatrien.
  - Flyktninger og personer med lang botid har ofte høyere forbruk, spesielt blant menn.
- Norskfødte sønner av innvandrere har markant høyere forbruk av døgnbehandling innen psykisk helsevern og kommunale tjenester som dagaktivisering, institusjonsopphold og hjemmetjenester, samt noe høyere forbruk av fastlege, legevakt og somatisk poliklinikk
- Norskfødte døtre av innvandrere har også høyere bruk av dagaktivisering og korttidsopphold i institusjon

Usikkerheter

- Analysene har sett på innvandringsvariable *en og en*
  - Det er trolig ulik effekt av botid for ulike innvandringsgrunner
- Alle analysene her er kun justert for aldersforskjeller i tjenestebruk
  - Bruk av tjenester varierer geografisk + innvandrerbakgrunner varierer geografisk.
- Aldersjusterte rater kan skjule store forskjeller for spesifikke grupper
- Landbakgrunn/fødeland – ikke inkludert
- Kun bosatte inkludert – ikke papirløse eller asylsøkere uten vedtak

Usikkerheter

- Nivå av bruk for «referansepopulasjonen» trenger *ikke* bety at det er det «riktige» nivået

  →Lavere eller høyere forbruk betyr ikke nødvendigvis for lite eller for høyt forbruk

Bruk av helsetjenester ≠ behov

- Bruk av helsetjenester påvirkes av
  - Behov – kan være veldig forskjellig i ulike grupper (healthy migrant effect)
  - Bruk av helsetjenester i opphavsland
  - Akkulturasjon og botid
  - Systemnavigasjon, helsekompetanse
  - Mistillit, diskriminering
  - ....

Equity vs equality - likeverdighet vs likhet

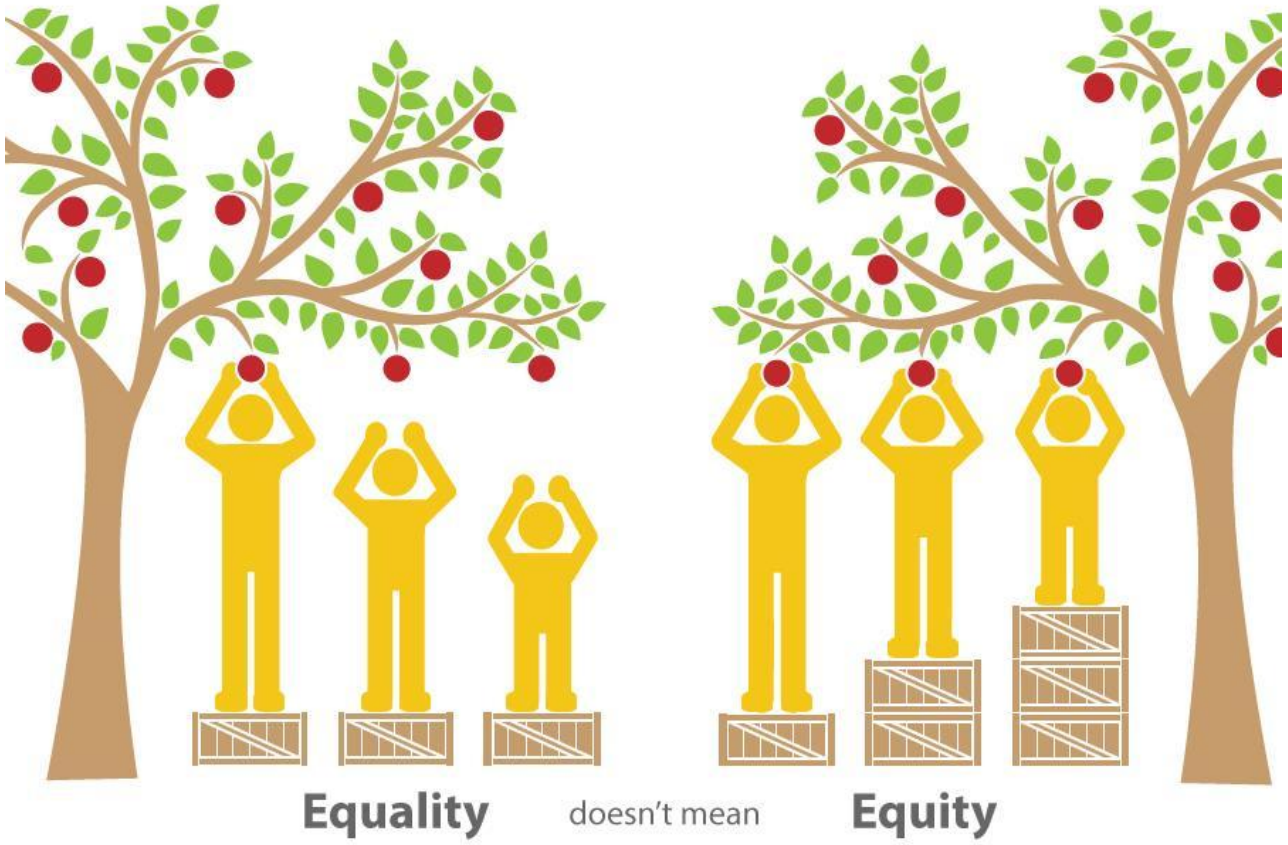

Hva betyr «likeverdige tjenester»?

- Equity ~ likeverdighet - lik mulighet, lik tilgang
- Horizontal equity – likt nivå av helsehjelp for personer med likt behov
- Vertical equity – mer helsehjelp til de med høyere behov

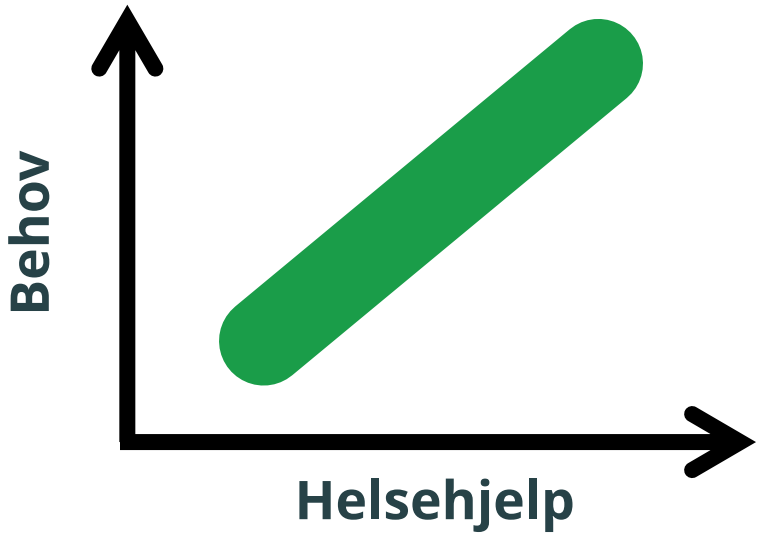

Likeverdige tjenester

- Er det en sammenheng mellom behov og mottate tjenester?
- Er det samme mønster av forskjeller mellom innvandrergrupper innen samme behov?

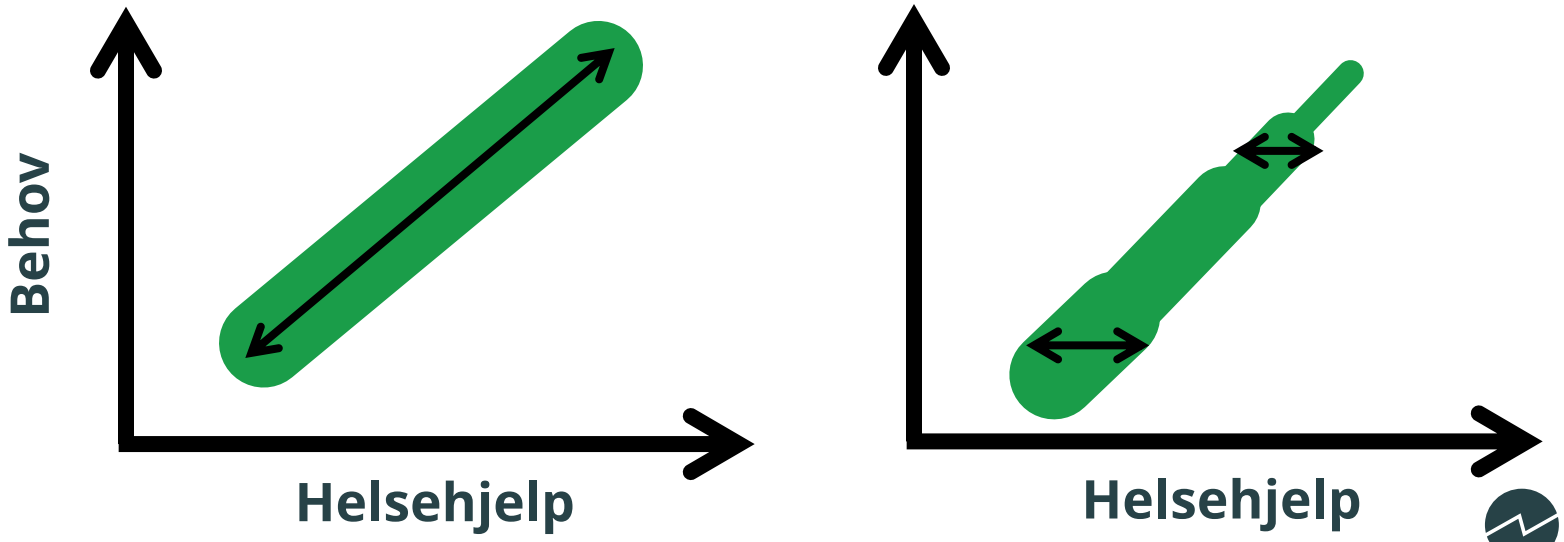

Proxy for ‘behov’

- Behov for fastlegetjenester basert på bruk av somatisk spesialisthelsetjeneste **året før**
  - Omfattende behov – blant 6 % høyeste DRG-poeng
  - Stort behov – innlagt minst 1 døgn (ikke friske nyfødte)
  - Middels behov – minst 1 poliklinisk kontakt i sykehus eller hos avtalespesialist
  - Lavt – ingen kontakt med somatikken

Artikkel / 19. juni 2025

Seks prosent av pasientene står for halvparten av kostnadene til pasientbehandling

Den offentlige spesialisthelsetjenesten for somatikk behandlet i 2024 omtrent 2,15 millioner pasienter. 125 000 av pasientene (6 prosent) mottok omfattende behandling og stod for halvparten av kostnadene.

Fastlegebesøk – vertikal likeverd

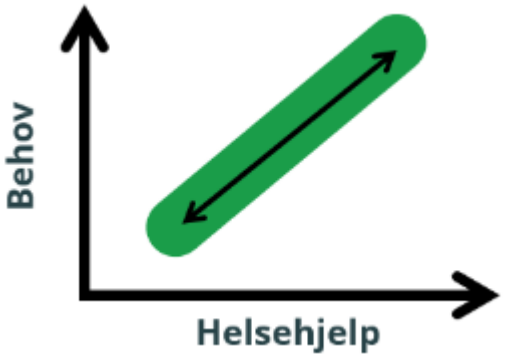

Fastlegebesøk – vertikal likeverd

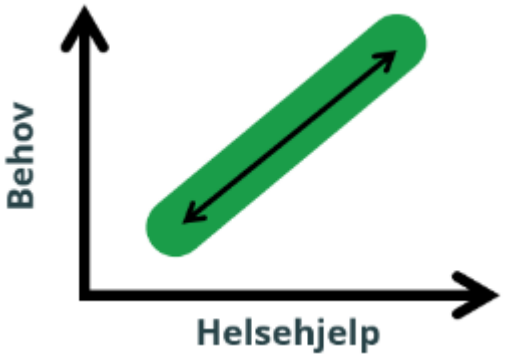

Omfattende behov

Stort behov

Middels behov

Lite behov

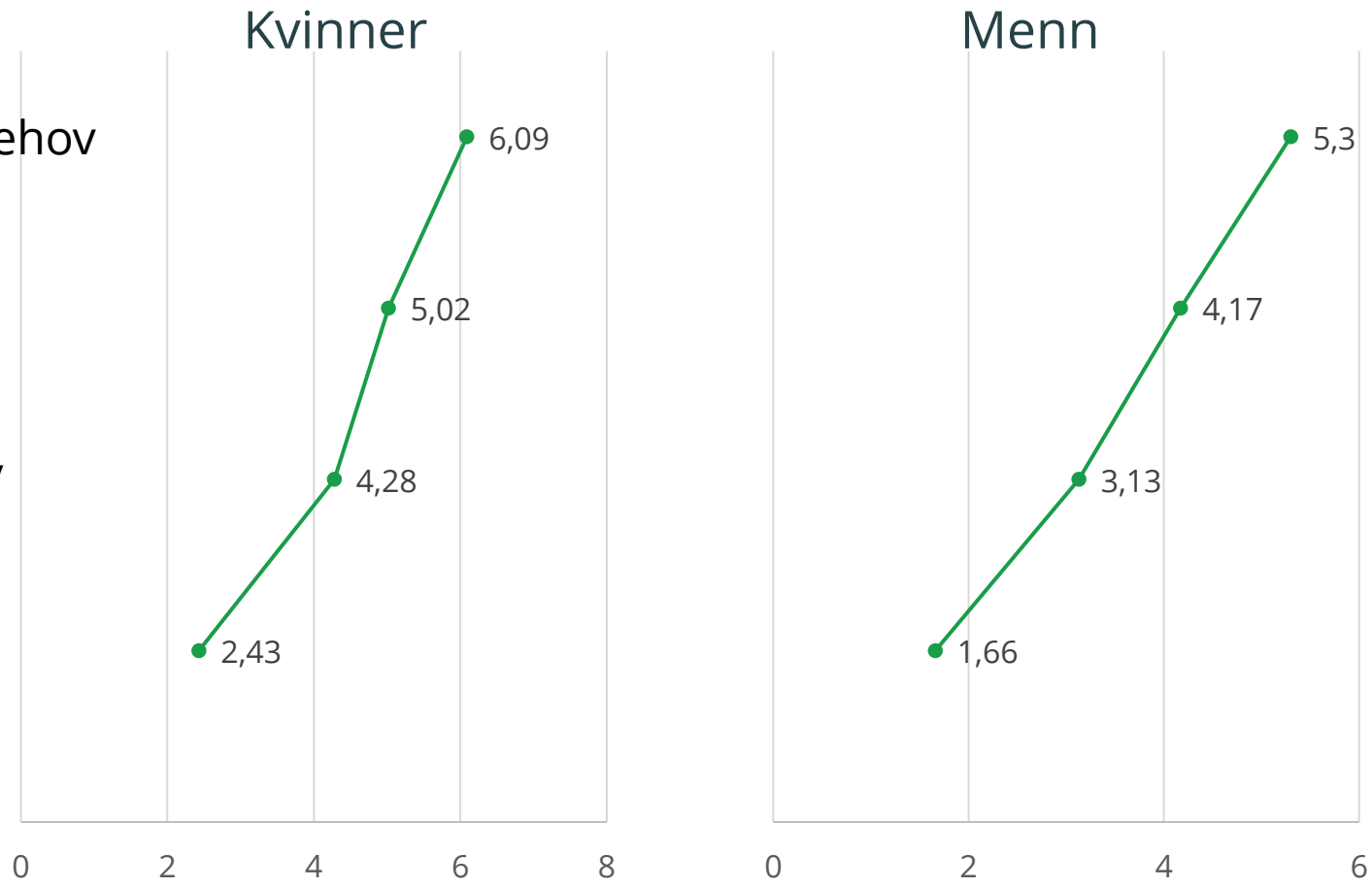

Gjennomsnittlig antall fastlegekonsultasjoner

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Horisontal likeverd – innen behovsnivå

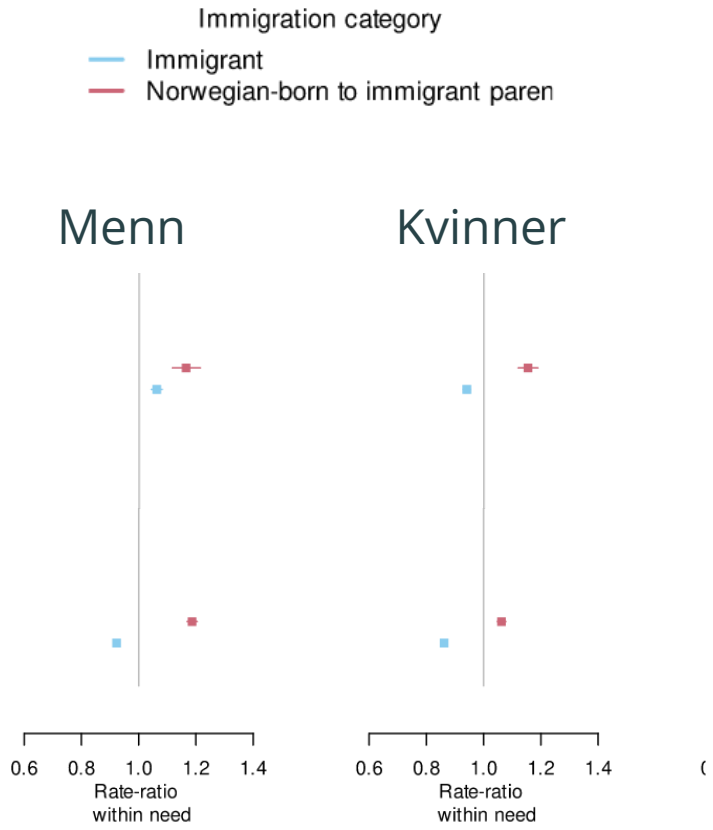

Horisontal likeverd – innen behovsnivå

Stort behov

Lite behov

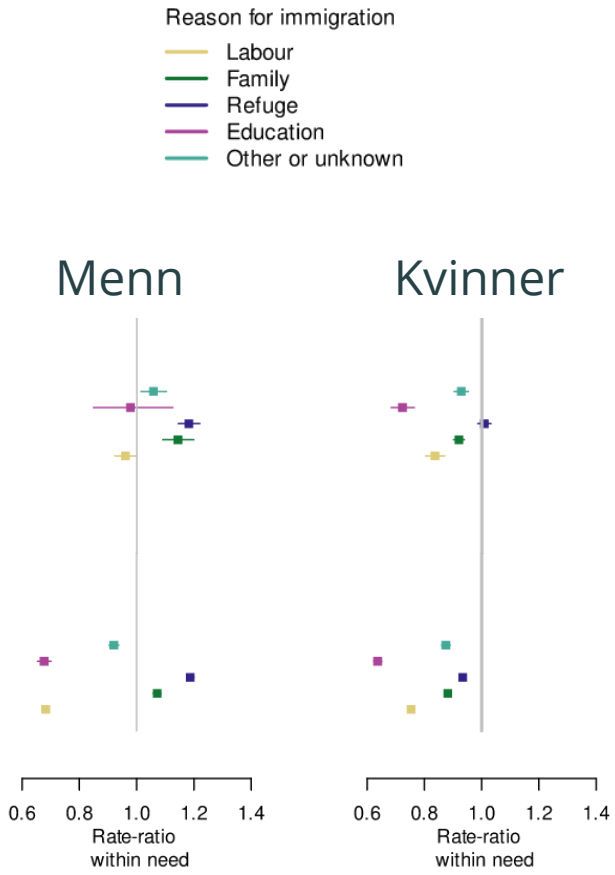

Horisontal likeverd – innen behovsnivå

Høyt behov

Lite behov

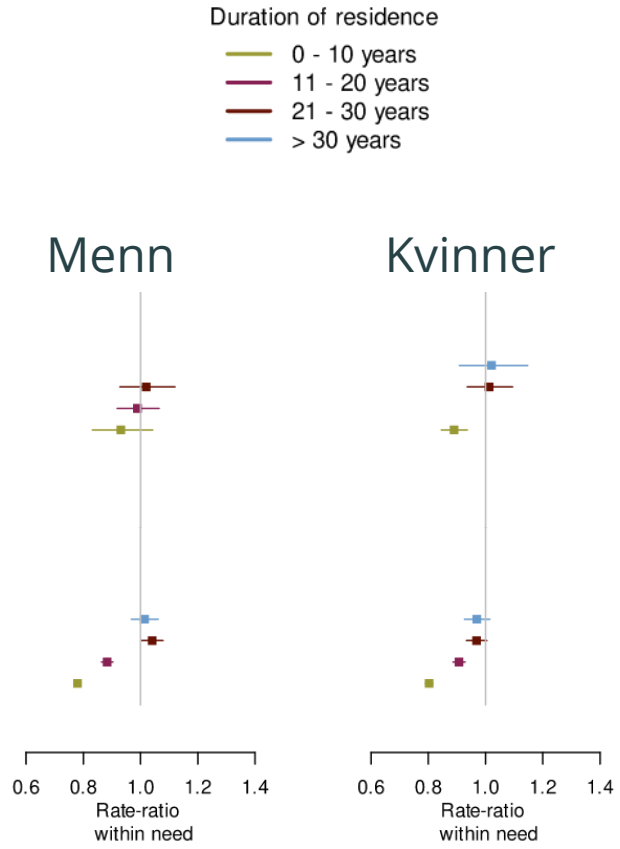

Horisontal likeverd – innen behovsnivå

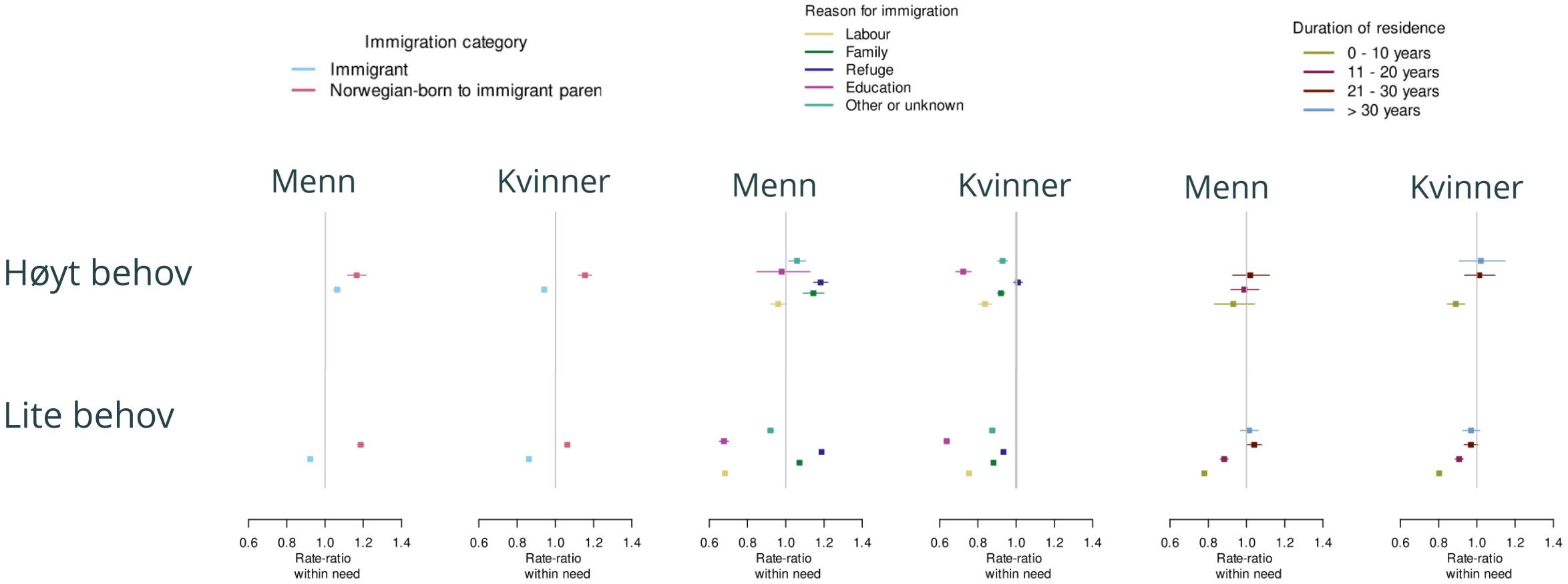

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Likeverdige helsetjenester

- «Vertikal» likeverd – tydelig mer fastlegekontakter ved høyere behov
- «Horisontal» likeverd - tegn til at det er mindre forskjeller mellom innvandrergrupper ved høyere behov for fastlegetjenester
- Hva med andre tjenester?
- Kan vi vurdere grad av likeverdighet kun ved bruk?

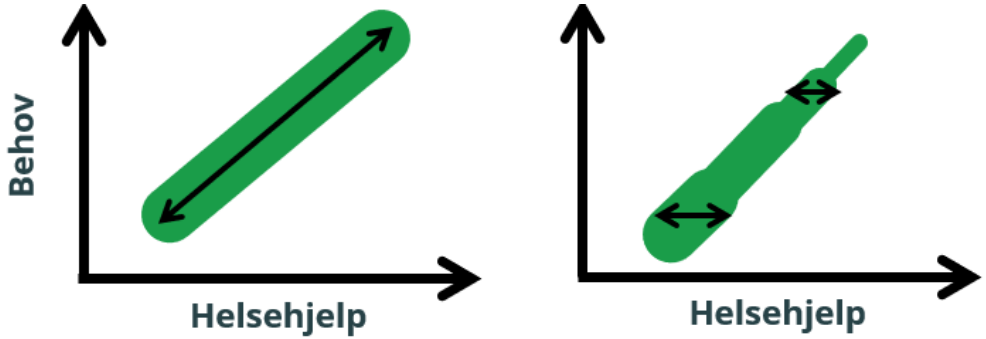

Til slutt

- Innvandrere ≠ innvandrere
- Bruk ≠ behov
  - MEN – tegn fra analyser av bruk kan peke i retning videre analyser
- Lik bruk ≠ likeverdige tjenester
  - Lik bruk av tjenester er ikke mål i seg selv – lik bruk *gitt behov* er det

TALL
SOM FORTELLER

Takk

Jostein Starrfelt

fel@ssb.no

Artikkel *Equality and equity in health and care service use among resident in Norway by foreign background, reason for immigration and duration of stay*
In press Scandinavian Journal of Public Health

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

Botid blant innvandrere - 2026

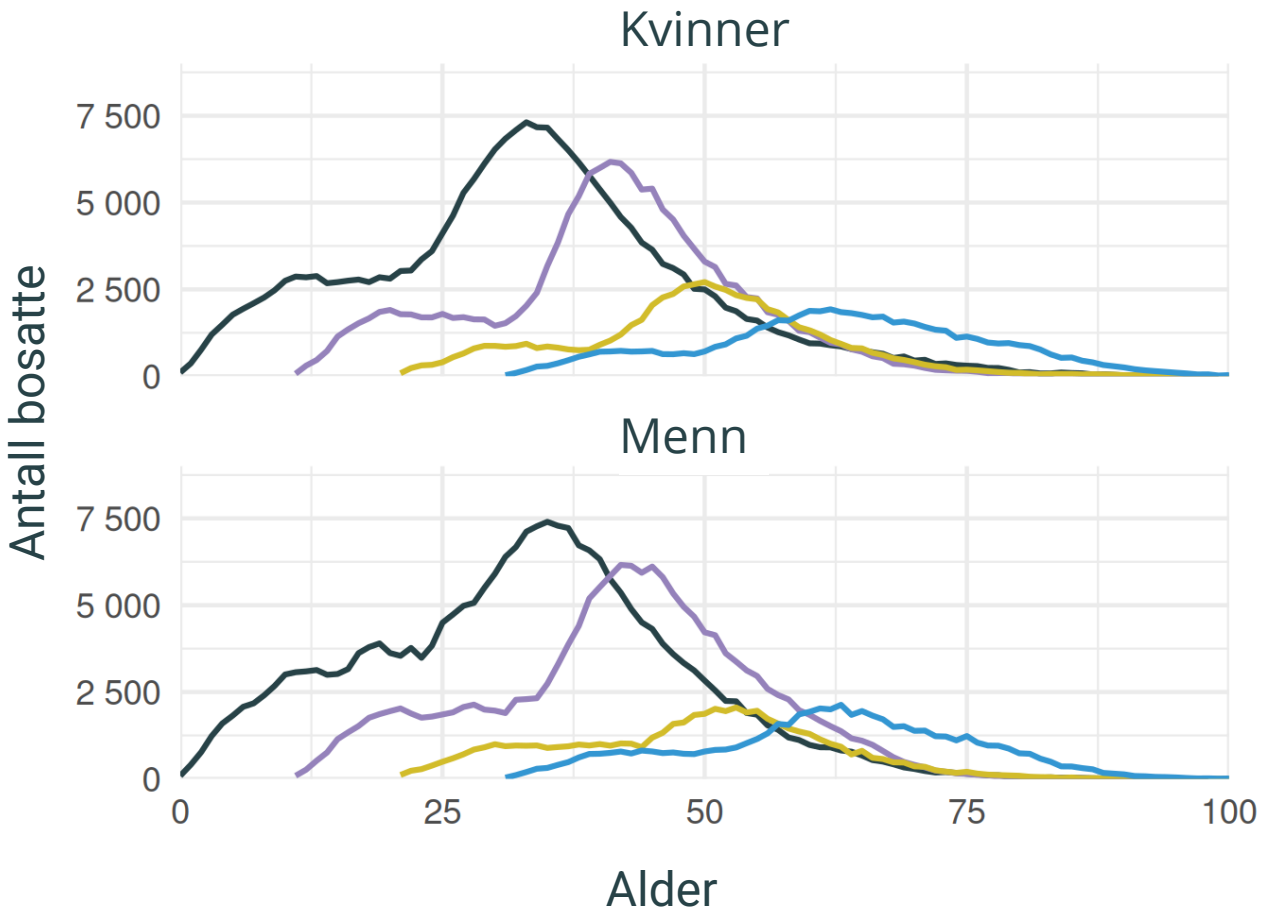

Botid	Antall bosatte	Andel	Andel kvinner	Median alder	Median botid
0 – 10 år	450 762	46 %	48,4 %	33	4
11 – 20 år	302 351	31 %	47,2 %	42	15
21 – 30 år	118 316	12 %	53,6 %	50	24
30+ år	115 691	12 %	50,7 %	63	38
Totalt	987 120		48,9 %	41	12

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years

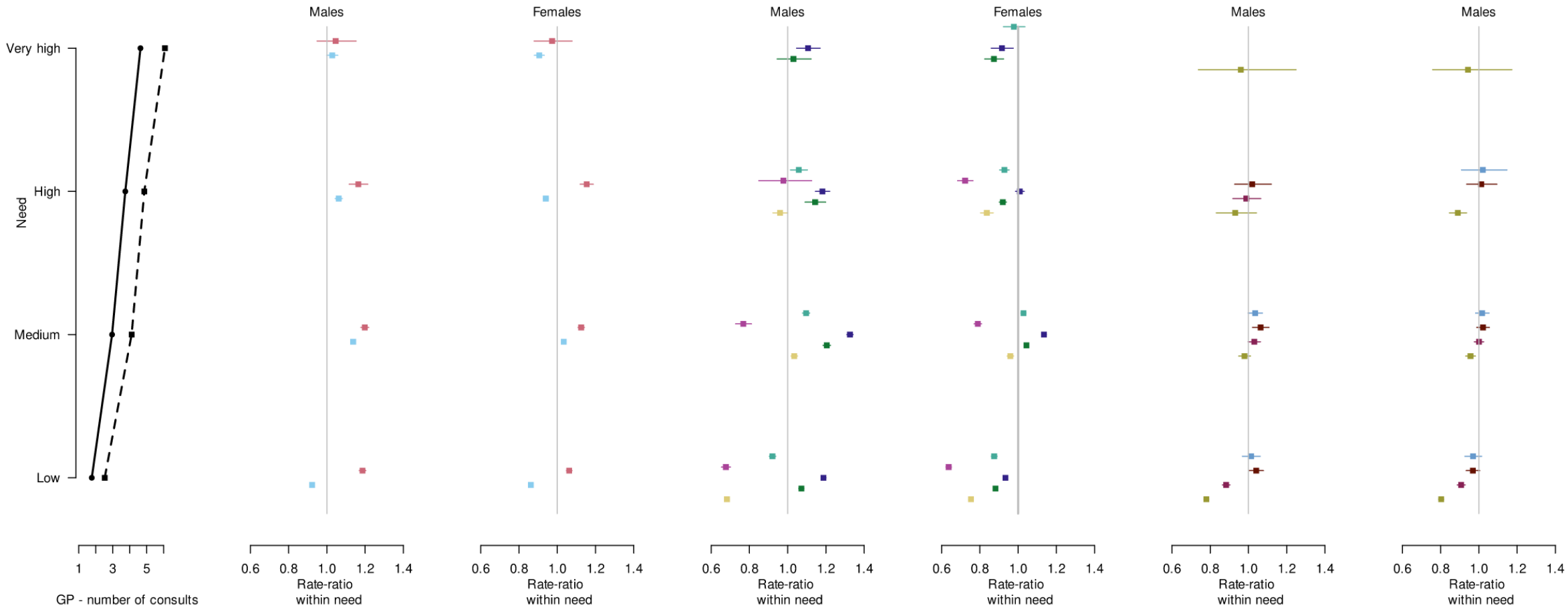

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway 150 years